

ТРЕЋЕ ОДЕЉЕЊЕ

ПРЕДМЕТ ЈАНКОВИЋ против СРБИЈЕ

(Представка број 23915/15)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР
16. мај 2017. године

Ова пресуда је правоснажна, али може бити предмет редакцијске измене.

У предмету Јанковић против Србије,

Европски суд за људска права (Треће одељење), на заседању већа у саставу:

Pere Pastor Vilanova, *председник,*

Branko Lubarda,

Georgios A. Serghides, *судије,*

и Fatoş Ağacı, заменик секретара Одељења,

После већања на затвореном заседању 25. априла 2017. године,

Доноси следећу пресуду, која је усвојена тог дана:

ПОСТУПАК

1. Предмет је формиран на основу представке (број 23915/15) против Србије коју је Суду поднео, према члану 34. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту: „Конвенција“), српски држављанин, господин Жива Јанковић ((у даљем тексту: „Подносилац представке“), 4. маја 2015. године.

2. Владу Србије (у даљем тексту: „Влада“) првобитно је заступао њен бивши заступник, госпођа В. Родић, а одскора њен садашњи заступник госпођа Н. Плавшић.

3. Представка је 1. септембра 2015. године прослеђена Влади.

4. Влада је ставила примедбу на разматрање представки од стране Одбора. Пошто је размотрио примедбу Владе, Суд је одбацује.

ЧИЊЕНИЦЕ

I. ОКОЛНОСТИ ПРЕДМЕТА

5. Подносилац представке рођен је 1957. године, а живи у Белој Цркви.

6. Он је био запослен у предузећу „Бетоњерка“ - ДП, друштвеном предузећу са седиштем у Белој Цркви (у даљем тексту: „дужник“).

A. Први круг парничног и извршног поступка

7. Општински суд у Белој Цркви је 20. маја 2003. године наложио дужнику да подносиоцу представке исплати прецизиране износе на рачун неисплаћених плата и доприноса за социјално осигурање, заједно са трошковима парничног поступка. Ова пресуда је постала правноснажна истог дана.

8. На предлог подносиоца представке у том смислу, Општински суд у Белој Цркви је 14. октобра 2003. године наложио извршење наведене пресуде и дужнику даље наложио да подносиоцу представке исплати трошкове извршења.

9. У својим запажањима Влада је тврдила да је наведена пресуда у потпуности извршена домаћим одлукама од 2. децембра 2004. године, 4. новембра 2005. године, односно 19. маја 2006. године. Подносилац представке није оспорио ову тврдњу.

Б. Други круг парничног и извршног поступка

10. Општински суд у Белој Цркви је 10. фебруара 2009. године наложио дужнику да подносиоцу представке исплати остале наведене износе на рачун неисплаћених плата и доприноса за социјално осигурање. Поред тога, домаћи суд је свакој странци наложио да плати сопствене трошкове парничног поступка. Ова пресуда постала је правноснажна 18. фебруара 2009. године.

11. На захтев подносиоца представке у том смислу, Општински суд у Белој Цркви је 30. априла 2009. године наложио извршење наведене пресуде и даље наложио дужнику да подносиоцу представке исплати трошкове извршења.

12. Наведене одлука остала је неизвршена до данас.

В. Стечајни поступак

13. Трговински суд у Панчеву је 12. маја 2009. године отворио стечајни поступак у односу на дужника.

14. На основу поднеска у том смислу, Трговински суд у Панчеву је 22. септембра 2009. године усвојио предметне захтеве подносиоца представке.

15. Привредни суд у Панчеву је 27. августа 2012. године обуставио стечајни поступак против дужника, одлучивши да настави стечај против дужникове стечајне масе.

16. Стечајни поступак је још у току.

Г. Поступак пред Уставним судом

17. Подносилац представке је 8. августа 2013. године изјавио уставну жалбу, првенствено се жалећи на правичност стечајног поступка. Даље, он је од Уставног суда тражио да донесе одлуку којом ће Тужену државу обавезати да му из сопствених средстава исплати неисплаћене плате. Конкретно, подносилац представке се само позвао на пресуду која је донета у његову корист 10. фебруара 2009. године. При том, подносилац представке се такође ослонио на судску праксу

Суда у вези са неизвршењем домаће судске одлуке донете против друштвених предузећа у Србији.

18. Уставни суд је 31. марта 2015. године одбио жалбу подносиоца представке наставши да стечајни суд нема овлашћење да омогућава исплате потраживања признатих у стечајним поступцима.

II. РЕЛЕВАНТНО ДОМАЋЕ ПРАВО

19. Релевантно домаће право које се односи на статус друштвених предузећа, као и извршне и стечајне поступке, изнето је у предметима *Р. Качапор и друге подносиоце представке против Србије*, бр. 2269/06 и друге, ст. 57-64. и 71-76, 15. јануар 2008. године и *Јовичић и други против Србије* (одлука), број 37270/11, ст. 88-93, 15. октобар 2013. године. Штавише, судска пракса Уставног суда у односу на друштвена предузећа, заједно са релевантним одредбама које се односе на уставну жалбу изнета је у одлуци о допуштености у предмету *Маринковић против Србије* (одлука), број 5353/11, ст. 26-29. и 31-44, 29. јануар 2013. године, пресуди *Маринковић против Србије*, број 5353/11, ст. 29-31, 22. октобар 2013. године, и одлуци *Феризовић против Србије* (одлука), број 65713/13, ст. 12-17, 26. новембар 2013. године. Најзад, релевантно домаће право у вези са поступком пред Уставним судом изнето је у предмету *Поп-Илић и други против Србије*, бр. 63398/13 и даље, ст. 23-30, 14. октобар 2014. године.

ПРАВО

I. НАВОДНЕ ПОВРЕДЕ ЧЛ. 6. СТАВ 1. И 13. КОНВЕНЦИЈЕ И ЧЛАНА 1 ПРОТОКОЛА БРОЈ 1

20. Подносилац представке притуживао се због пропуста Тужене државе да изврши правоснажну судску пресуду донету у његову корист и због непостојања делотворног правног лека с тим у вези. Он се позвао на чл. 6 ст. 1. и 13. Конвенције и члан 1. Протокола број 1, који у релевантном делу гласе како следи:

Члан 6. став 1.

„Свако, током одлучивања о његовим грађанским правима и обавезама или о кривичној оптужби против њега, има право на правичну и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним судом, образованим на основу закона.“

Члан 1. Протокола број 1

„Свако физичко и правно лице има право на неометано уживање своје имовине. Нико не може бити лишен своје имовине, осим у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим начелима међународног права.

Претходне одредбе, међутим, ни на који начин не утичу на право државе да примењује законе које сматра потребним да би регулисала коришћење имовине у складу с општим интересима или да би обезбедила наплату пореза или других дажбина или казни.“

Члан 13.

„Свако коме су повређена права и слободе предвиђени у овој Конвенцији има право на делотворан правни лек пред националним властима, без обзира на то да ли су повреду извршила лица која су поступала у службеном својству.“

А. Допуштеност

1. Поднесци странака

21. Влада је тврдила да подносилац представке није исцрпео домаћа правна средства: (а) он није правилно уложио своју притужбу пред Уставним судом, која је у сваком случају била преурањена с обзиром да је стечајни поступак још увек био у току у то време; и (б) он није употребио правни лек за заштиту права на суђење у разумном року (*захтев за заштиту права на суђење у разумном року*), који је био доступан почев од 22. маја 2014. године.

22. Подносилац представке је поново потврдио своју притужбу.

2. Релевантна начела

23. Суд подсећа да је сврха члана 35. да Државама уговорницама пружи прилику да спрече или исправе наводне повреде пре него што се те повреде доставе Суду (види, између осталог, *Civet против Француске* [ВВ], број 29340/95, став 41, ЕЦХР 1999-VI). С обзиром да се члан 35. став 1. Конвенције мора примењивати са одређеним степеном флексибилности и без претераног формализма, он не захтева да представке треба подносити само одговарајућим домаћим судовима и да треба употребити делотворне правне лекове за оспоравање већ донетих одлука. Он, такође, захтева да притужбе које се касније намеравају поднети Суду треба поднети тим истим судовима, бар прећутно и у складу са формалним захтевима и роковима утврђеним домаћим правом (види, међу другим ауторитетима, *Cardot против Француске*, 19. март 1991. године, став 34, серија А број 200, и *Elçi и други против Турске*, бр. 23145/93 и 25091/94, ст. 604. и 605, 13. новембар 2003. године).

Закључак Суда

(а) Уставна жалба

(i) Притужба на одлуку од 20. маја 2003. године

24. Потпуно одвојено од чињенице да је Влада тврдила да је наведена пресуда у потпуности извршена, Суд констатује да подносилац представке није ову притужбу поставио пред Уставним судом. Према томе, ова притужба се мора одбацити према члану 35. ст. 1. и 4. Конвенције, због неисцрпљености домаћих правних лекова.

(ii) Притужба на одлуку од 10. фебруара 2009. године

25. Прво, у вези са примедбом Владе да је уставна жалба била преурађена с обзиром да је стечајни поступак био и даље у току у релевантном тренутку, мора се приметити да је Суд већ разматрао сличне аргументе и одбацио их (види, на пример, *ДОО Бројлер Доње Синковце против Србије*, број 48499/08, ст. 45-47, 26. новембар 2013. године). Он не види ниједан разлог да у предметном случају одступи од тог приступа. Према томе, примедба Владе мора се одбацити.

26. Он даље примећује да се у својој уставној жалби подносилац представке изричито ослонио на судску праксу Суда у вези са неизвршењем домаћих судских одлука донетих против друштвених предузећа у Србији, посебно на *Р. Качапор и друге подносиоце представке против Србије*, цитирана у горњем тексту, и *Црнишанин и други против Србије*, бр. 35835/05, 43548/05, 43569/05 и 36986/06, 13. јануар 2009. године. Он се, такође, позвао на пресуду која је донета у његову корист 10. фебруара 2009. године и која је до данас остала

неизвршена. Најзад, подносилац представке је тражио да Уставни суд донесе одлуку којом се Тужена држава обавезује да му из сопствених средстава исплати неисплаћене плате.

(6) Правни лек за заштиту права на суђење у разумном року

27. Суд констатује да је подносилац представке покушао да добије обештећење пред Уставним судом и да се додатно није могло оправдано очекивати да ће употребити још један правни лек који у сваком случају није био доступан у време подношења уставне жалбе. Штавише, Уставни суд није обавезао подносиоца представке да употреби овај правни лек с обзиром на чињеницу да уставна жалба није била одбијена због неисцрпљености односног правног лека, иако је Уставни суд донео своју одлуку након што је наведени правни лек већ био доступан. Према томе, примедба Владе с тим у вези мора се такође одбацити.

28. Суд даље констатује да пошто притужба подносиоца представке није ни очигледно неоснована у смислу члана 35. став 3 (а) Конвенције, ни недопуштена по ком другом основу, она се мора прогласити допуштеном.

Б. Основаност

29. Суд констатује да је домаћа пресуда од 10. фебруара 2009. године остала неизвршена до данас.

30. Суд примећује да је често налазио повреде члана 6. став 1. Конвенције и/или члана 1. Протокола број 1 уз Конвенцију у предметима који постављају питања слична питањима постављеним у овом предмету (види *Р. Качанор и друге подносиоце представке*, цитирана у горњем тексту, ст. 115-16. и 120; *Црнишанин и други против Србије*, цитирана у горњем тексту и даље, ст. 123-24. и 133-34, 13. јануар 2009. године).

31. Пошто је размотрио сав материјал који му је достављен, Суд сматра да Влада није изнела ниједну чињеницу, нити убедљив аргумент који би могао да га убеди да донесе другачији закључак у овом предмету. Према томе, дошло је до повреда члана 6. став 1. Конвенције и члана 1. Протокола број 1.

32. Пошто је донео овај закључак, Суд сматра да није неопходно да разматра у суштини исту притужбу према члану 13. Конвенције (види, уз одговарајуће измене, *Кин-Стиб и Мајкић против Србије*, број 12312/05, став 90, 20. април 2010. године).

II. ПРИМЕНА ЧЛАНА 41. КОНВЕНЦИЈЕ

33. Члан 41. Конвенције прописује:

„Када Суд утврди прекршај Конвенције или протокола уз њу, а унутрашње право Високе стране уговорнице у питању омогућава само делимичну одштету, Суд ће, ако је то потребно, пружити правично задовољење оштећеној странци“.

A. Штета

34. Подносилац представке тражио је да се Туженој држави наложи да му исплати, из сопствених средстава: (i) суме досуђене правоснажном пресудом донетом у његову корист 10. фебруара 2009. године као и утврђене трошкове извршног поступка и (ii) 4.000,00 евра (ЕУР) на име нематеријалне штете. Подносилац представке није прецизирао никакав захтев за трошкове.

35. Влада је оспорила ова потраживања.

36. С обзиром на повреде утврђене у овом предмету и сопствену судску праксу (види *Р. Качапор и друге подносиоце представке*, цитирана у горњем тексту, ст. 123-126. и *Црнишанин и други*, цитирана у горњем тексту, став 139), Суд сматра да се захтеви подносиоца представке за накнаду материјалне штете у вези са исплатом преосталог дуга према пресуди морају усвојити. Према томе, Влада ће подносиоцу представке исплатити суме досуђене правоснажном домаћом пресудом донетом 10. фебруара 2009. године, као и утврђене трошкове извршног поступка, умањене за износе који су можда већ исплаћени у вези са наведеном пресудом.

37. У вези са нематеријалном штетом, Суд сматра да је подносилац представке претрпео одређени нематеријални губитак због повреда Конвенције утврђених у овом предмету. С обзиром на своју праксу (види *Стошић против Србије*, број 64931/10, ст. 66-68, 1. октобар 2013. године), Суд му досуђује ЕУР 2.000,00. Ова сума треба да покрије нематеријалну штету и трошкове. Даље, Суд примећује да у предметима сличним овом, он заједно досуђује ЕУР 2.000,00 за нематеријалну штету и трошкове (види *Стошић против Србије*, број 64931/10, ст. 66-68, 1. октобар 2013. године). Пошто подносилац представке није навео никакав захтев за накнаду трошкова, Суд подносиоцу представке досуђује ЕУР 1.900,00 на име претрпљене нематеријалне штете, умањено за износе који су можда већ исплаћени с тим у вези на домаћем нивоу.

38. Пошто подносилац представке није прецизирао никакав захтев за наканду трошкова, Суд сматра да нема основа да му на име тога досуди било какав износ.

Б. Законска камата

40. Суд сматра да је примерено да затезна камата буде заснована на најнижој каматној стопи Европске централе банке уз додатак од три процентна поена.

ИЗ ТИХ РАЗЛОГА, СУД, ЈЕДНОГЛАСНО,

1. *Проглашава* притужбе у вези са неизвршењем правоснажне судске одлуке донете 10. фебруара 2009. године допуштеним, а остали део представке недопуштеним;
2. *Утврђује* да је дошло до повреде члана 6. став 1. Конвенције и члана 1. Протокола број 1;
3. *Утврђује* да нема потребе да посебно разматра притужбу према члану 13. Конвенције;
4. *Утврђује*
 - (а) да Тужена држава треба да исплати подносиоцу представке, из сопствених средстава и у року од три месеца, суме досуђене судском пресудом донетом у његову корист 10. фебруара 2009. године, као и утврђене трошкове извршног поступка, умањене за износе који су можда већ исплаћени с тим у вези;
 - (б) да Тужена држава исплати подносиоцу представке, у истом року, ЕУР 1.900,00 (једна хиљада девет стотина евра), умањено за износе који су можда већ исплаћени с тим у вези на домаћем нивоу, на име нематеријалне штете, заједно са порезом који се може наплатити подносиоцу представке, који ће се претворити у валуту Тужене државе по курсу важећем на дан исплате;
 - (в) да по истеку горе наведена три месеца до исплате, треба платити обичну камату на горе наведене износе по стопи која је једнака најнижој каматној стопи Европске централе банке уз додатак од три процентна поена;
5. *Одбија* преостали део захтева подносиоца представке за правично задовољење.

Састављено на енглеском језику и достављено у писаној форми на дан 25. априла 2017. године, у складу са правилом 77 ст. 2. и 3. Пословника Суда.

Fatoş Aracı

Заменик секретара

Luis López Guerra

Председник